

מוסטאנג מס' ח"א 43

מאת אבינעם מיסניקוב

תרגום לעברית של מאמר שהופיע באתר <http://www.ukwarbirds.net>

70 מטוסים. שמונה מטוסי מוסטנג ביצעו מעבר מעל לשדה כדי לאתר את הנ"מ, שמונה אחרים ובהם ליטג' צלפו על עמדות הנ"מ בשדה בעוד הא" חרים חיפו ממעל. בחצי השעה הבאה תקפו המטוסים את השדה כשהם חולפים מעליו במעגלים משמאל לימין.

בתקיפה זו הושמדו 66 מטוסים גרמניים ועוד 24 ניזקו קשות. ליטג' השמיד שישה מהם, ארבעה מדגם BF-109 ושניים מדגם ME-262. בזמן התקיפה על עמדות הנ"מ ספג המטוס פגיעה רצינית, מיכל שמן המנוע התרוקן כמעט לחלוטין, וכן נפגעו צינור לחץ הסעפת ו-2 כבלים חשמליים. ריי ליטג' ביצע בסך הכל שבעה מעברים מעל לשדה. על לחימתו ביום זה הוענק לו אות צלב הטיסה.

ב-4 במאי חזר ליטג' לארה"ב ומטוסו "מיס הלן" תוקן והועבר לידי לויטנט ראסל רוס שטס כמספר 2 של ליטג' בהזדמנויות רבות. בתאריך 27 בדצמבר 1944 הוא נחלץ לעזרתו של ליטג' כשמטוס FW-190 ניסה לתקוף את מטוס המוסטנג של ליטג', והפילו.

מטוס המוסטנג הקודם של רוס, שכונה "מיס ניטה" על שם אשתו, הוצא משירות עקב פגיעות חמורות כשהטייסת פעלה באירופה. פנל המנוע השמ"אלי שלו שרד, והורכב במקום הפנל שנשא את השם "מיס הלן" על מטוס 72216-44. על הפנל גם נשאר סימון ההפלה של המטוס הגרמני שהפיל רוס. לויטנט רוס קודם ומונה למפקד גף E של הטייסת בסוף מאי 1945.

עם סיום המלחמה, טייסים רבים נהיו משועממים לאחר הפעילות המל"חמתית וגרמו לתאונות. לכן הוציאה מפקדת חיל האוויר השמיני הוראה לצבוע את קוד הזיהוי של המטוסים גם בתחתית כנפיהם על מנת שיהיה קל לזהותם מהקרקע.

בחודש אוגוסט 1945 מסרה הטייסת את מטוסיה ליחידות אחזקה שונות, אנשיה הוחזרו לארה"ב ולבסוף כל הלהק פורק בתאריך 10 לנובמבר 1945. המטוס הוכנס לאחסנה למשך 18 חודשים שלאחריהם הוצא רשמית מש"רות ח"א האמריקאי בתאריך 13.6.1947. באותה שנה הוא נמכר יחד עם מטוסים אחרים לשוודיה. מטוסים אלה קובצו בשדה מטפילד במחוז סא"פולק בבריטניה והוטסו צפונה לשוודיה. שם קיבל המטוס מספר ח"א שוודי 26116 והתקבל רשמית בח"א השוודי בתאריך 25.2.1948. בטייסת הקרב F4 שבבסיס פרוסון שבצפון המדינה. לאחר זמן קצר הועבר לטייסת F16 באופסלה. כל מטוסי המוסטנג השוודיים נשארו ללא צבע עליון ורק קונוס המדחף שלהם נצבע בצבע אופייני לכל טייסת.

לאחר חמש שנות שירות, הוצא המטוס משירות בתאריך 19.3.1953. והיה אחד מ-25 מטוסי מוסטנג שנמכרו לישראל בין 1952 ל-1953. בחיל האוויר הישראלי קיבל את מספר הזנב 43 שנצבע בשחור אבל לאחר שהמטוסים נצבעו בח"א בצבעי הסוואה, המספר נצבע בלבן.

כעת, כשמטוסי סילון טסו בשמים, מטוסי קרב בוכנתיים הפכו למיושנים והועברו לשמש כמטוסי תקיפה. לח"א הישראלי היו כ-30 מטוסי מוסטנג עם פרץ מבצע קדש שבו כבשה ישראל את חצי האי סיני באוקטובר 1956. המוסטנגים הועסקו בתקיפות על חילי האויב המצרי ושיירותיו בעזרת רק"טות, פצצות נפ"ם ומקלעי ה-0.5 שלהם. שימוש מעניין אחר שנעשה במו"סטנגים היה חיתוך כבלי הטלפון והתקשורת של המצרים בסיני. דבר זה בוצע ע"י טיסה לתוך כבלי הטלפון וניתוקם ע"י המדחף (וכאשר זה פיספס בעזרת הכנפיים), שיטה לא מקובלת ואף מסוכנת. חיל האוויר איבד במבצע קדש 10 מטוסי מוסטנג.

כשנכנסו יותר ויותר מטוסי סילון לשירות ח"א הישראלי, הועברו מטוסי המוסטנג שלו למשימות הדרכה ובסוף שנות ה-50 הוצאו סופית משירות. תקופת המוסטנג בחיל האוויר תמה.

מטוס "43" הועבר למגרש משחקים בקיבוץ עין גדי ושם נהרס לאיטו. אך אפילו כעת לא תמו ימיו, כשנודע למר רובס למפלו, אספן מטוסים ישנים בריטי, על כמה מטוסי קרב ישנים של ח"א שנמסרו כמתנה לקיבוצים בר"חבי הארץ. הוא שלח צוותים שמצאו את המטוסים, ושלחו אותם חזרה לבריטניה לאחר עיסקה שבוצעה עם ממשלת ישראל, ושם, לאחר שהות קצרה בפארק האווירי וויקומב, החלו להגיע לדקספורד מתחילת 1976. היו שם ארבעה מוסטנגים, שלושה ספיטפיירים, יאק 11 ומטוס הוריקן דגם 4, הללו מצאו את דרכם בסופו של דבר לאספני מטוסים שונים ולמשחזרי

לעיתים נהוג לומר שלרבים ממטוסי העבר האמריקאיים המופעלים סביב לעולם וכאן בבריטניה, אין כלל עבר קרבי עקב היותם מסדרות יצור מאו"חרות שהחליפו מטוסים שחוקים בטייסות הקרב במלחמת העולם השנייה. לכן, נדיר לראות מטוס P-51 מוסטנג שהיה פעיל במלחמה ונדיר יותר למ"צוא מטוס ששירת בחיל האוויר השמיני של צבא ארה"ב כאן בבריטניה. מטוס מספר סידורי 72216-44 "מיס הלן" הוא אחד מאלו, והוא שירת בלהק הקרב המפורסם ה-352 ששכן בבסיס בודני שבמחוז נורפולק, והיה ידוע בכינוי "הממזרים כחולי החרטום של בודני".

המטוס נבנה במפעל אינגלווד של חברת נורת אמריקן בקליפורניה וקיבל את מספר היצרן 122-38675 מטוס זה הוא חלק ממנת יצור של 1600 מטוסים מאותו סוג שנבנו במפעל אינגלווד. כשהסתיים יצורו, והוא קיבל את המ"ספר הסידורי 72216-44, נשלח לחיל האוויר האמריקאי בתאריך 8.1.1945. המלחמה היתה כבר בשלביה האחרונים אך מטוסי קרב עדיין היו נחוצים באירופה כיוון שאפילו אז היה ח"א הגרמני מסוכן וחילות האוויר של בנות הברית ספגו אבידות. אבל חלקן הגדול של אבידות מטוסי הקרב נגרם ע"י אש מהקרקע, מפני שלמטוסי הקרב ניתנו משימות של תקיפת שיירות, רכ"בות ומטרות מזדמנות.

מטוס 72216-44 הגיע לניוארק בתאריך 18 בינואר אחריו שהוטס דרך דא"לאס, אטלנטה ונאשוויל, פורק, נארז ושישה ימים מאוחר יותר הועלה על אניה שהפליגה לבריטניה. עם הגיע האנייה לנמל ליברפול, נפרק המטוס ונשלח לשדה ספיק, שם הורכב והוטס ליחידת האחזקה האווירית מס' 2 בווארטון שם עבר שינויים שהתאימו אותו לפעולה בזירה האירופית ובדל"קות סופיות.

לאחר מכן המטוס נשלח לטייסת הקרב ה-487 שהיתה חלק מלהק הקרב ה-352, "כחולי החרטום", שבסיסו היה בודני שבמחוז נורפולק. הלהק היה במיטבו והיה בפריסה למנחתים קדמיים באשה ובשיברה שבבלגיה מהתא"ריך 23.12.1945 אך הוחזר לבסיסו בתאריך 13.4.1945.

המטוס הפך למטוסו האישי של קפטין ריימונד ליטג', חרטומו והגה הכיוון נצבעו בכחול ועל צידי גופו נצבעו אותיות הזיהוי של הטייסת HO, ואות הזיהוי האישית M (עם קו הדגשה מתחתיה) מכיוון שכעת היו שני מטוסים בעלי אותה אות זיהוי אישית. מטוסו הקודם של ליטג' 11330-44 שכונה "אחד מיני רבים" הוצא משירות בבלגיה. הטייס כינה את מטוסו החדש "מיס הלן" על שם חברתו הלן פלטשר, שאותה נשא לאישה לאחר המל"חמה. צייר הטייסת, סמל סאם פרי, צייר את השם על חיפוי המנוע בצד שמאל של המטוס. פרי גם צייר על מטוסים אחרים של הטייסת שמות נוס"פים שבחרו טייסיהם כמו "מונבים מקסוויין", "פרינסס אליזבת", "סלנדר טנדר אנד טול" ולבסוף "מיס ניטה".

ליטג' היה טייס מנוסה. נרשמו לזכותו כבר 10.5 הפלות שאחת מתוכן היתה הפלה של מטוס קרב סילוני מדגם מסרשמידט 262, והשמדה של עוד 4 מטו"סים בצליפות על שדות תעופה גרמניים. צליפות אלו היו נוהג קבוע בחוד"שיה האחרונים של המלחמה, כשטייסי בנות הברית הבינו שבשדות אלו הם יכולים לזכות בציד טוב. שלא כמו לטייסיים הבריטיים, לטייסיים האמריק"איים נזקפה השמדתם של מטוסים גרמניים רבים גם על הקרקע. כמות הגיחות שביצע ליטג' במטוס זה נשארה בגדר תעלומה. אבל אנו יוד"עים שהוא הטיס את "מיס הלן" ב-17 באפריל 1945. ביום זה היה על הלהק לספק ליווי למפציצי B-17 שטסו להפצצת המספנות בדרזדן שבדרום מזרח גרמניה.

בשעה 11:15 המריאו 52 מטוסי מוסטנג בהנהלת קולונל גיימס מיידן, מפקד הלהק, ומובלים ע"י לויטנט קולונל וו.ט. האלטון. טייסת 487 הקצ"תה לכוח 18 מטוסים, וקפטין ליטג' הוביל את מבנה "אדום" בהטיסו את "מיס הלן".

מטוסי הלהק חברו למפציצים בגובה 20 אלף רגל בשעה 13:05, ויחדיו טסו מעל לדרום פולדה. הגרמנים תקפו ע"י מטוסי ME-262 שביצעו את מעבר התקיפה הרגיל שלהם. מטוס ה-ME-262 היה עדיף על המוסטנג והגרמנים לא ספגו אבידות. כשהגיע הכוח האמריקאי לאיזור פילדרס עזבו אותו 24 מטוסי מוסטנג שאותם הוביל מיידן ופנו לאיזורי הפטרול שלהם לחיפוש אחרי שדות תעופה גרמניים. הם הגיעו לשדה התעופה פלטלינג שם חנו כ-

תאריך 5 למאי 1987, המריא לטיסת הבכורה לאחר כמעט 30 שנה, ועדיין ללא צבע עליון, כשהוא מוטס ע"י לוי המילטון. טיסות ניסוי נוספות בוצעו ע"י מארק האנה המנוח, ואז המטוס נצבע בצבעים המקוריים של להק הקרב ה-352. סכמת הצביעה ניתנה לצוות השחזור ע"י סאם סוקס הבן, וטרוי וייט, שניהם חברים באגודת ותיקי להק 352.

סכמת הצביעה לא החזיקה מעמד זמן רב. המטוס נצבע, יחד עם עוד ארבעה מטוסים אחרים בצבע ירוק זית, ואפור בגחון, צוירו עליו אותיות הזיהוי AJ-L והשם "מיס ל", והוא השתתף בהסרת הסרט "ממפיס בל" של דייוויד פוטנאם כחלק ממטוסי הקרב המלווים את המפציצים. כך שפעם נוספת מטוס זה "נלחם" במטוסי מסרשמידט 109 גרמניים ש"גולמו" בידי מטוסי היספנו "בושון" ספרדיים, כשהוא מגן על מפציץ ה"ממפיס בל" בסרט.

בחורף 2000/2001 נצבע המטוס בשנית בצבעי להק 352, אך חרטומו נצבע בכחול, בגוון שהתגלה ככהה מידי. הגוון המקורי התגלה אחרי הסרת שכבות צבע עתיקות במבנה שירותים לשעבר בבודני, ואז תוקן גוון הצבע בחרטום המטוס.

פעם נוספת, לאחר חמישים שנה, "מיס הלך" מפאר את שמי בריטניה. לאחר רונה הוטסו במושב נוסף שהורכב במטוס שלושה מוותיקי הלהק, והמטוס מופיע באופן קבוע בתצוגות אוויריות ברחבי בריטניה

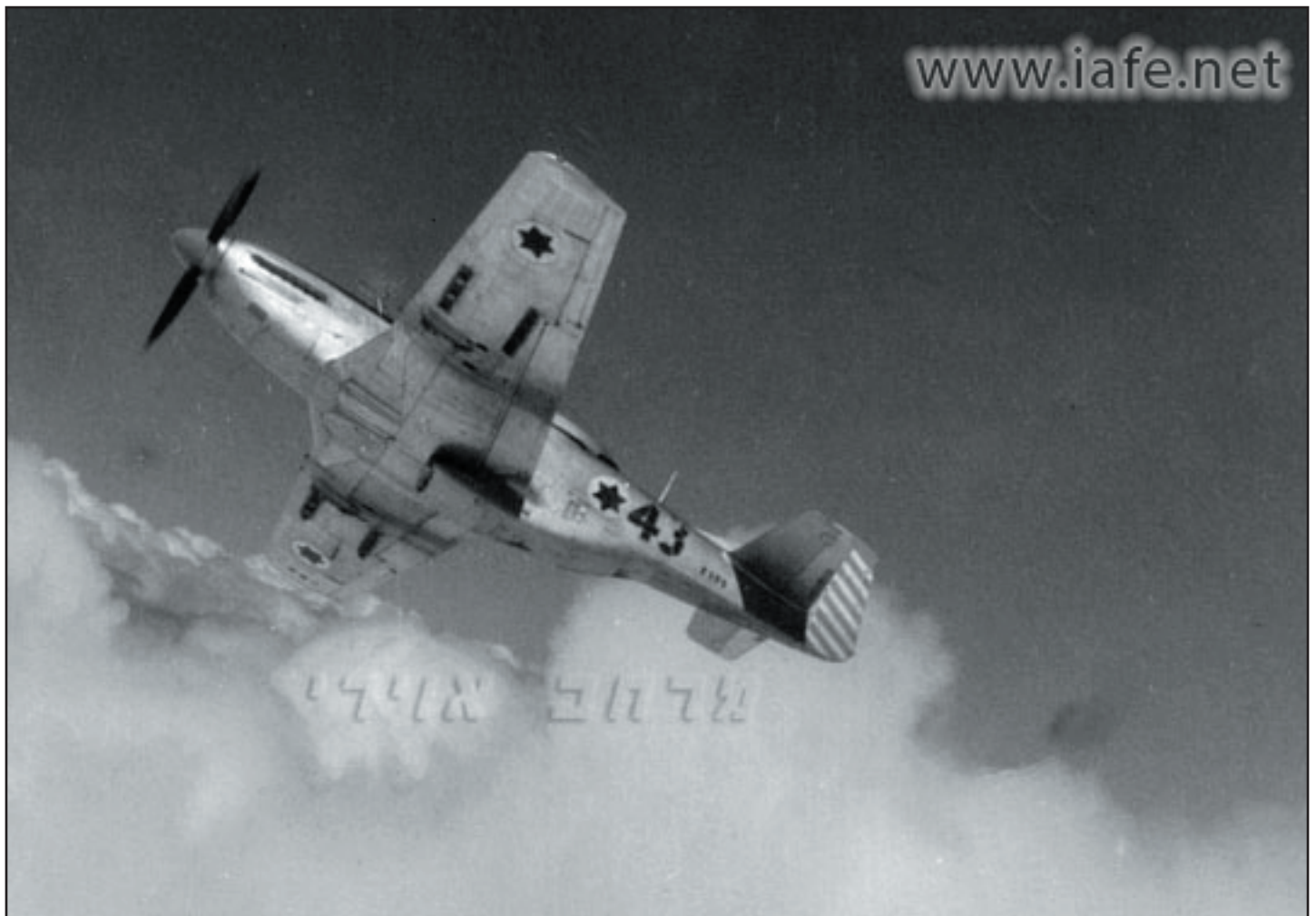
מטוסים. בין האחרונים היה המהנדס נורמן צ'אפמן שלאחר שבדק את ארבעת המוסטנגים, דיווח ללמפל שהמטוס הטוב ביותר לשיקום הוא ה-43 "היות והיה פחות חלוד מכולם."

תהליך השיחזור.

עבודת שיחזור מטוס הינה עבודה קשה. המשימה הראשונה היא להסיר את הצבע ולנקות את המכלולים השונים. לאחר מכן יש לבדוק ולמצוא מה ניתן לשקם ומה יש צורך להחליף. כך היה לגבי ה-43. כנפיו הוחלפו בכנפיים ממטוס מוסטנג 44-72770 שמצאו את דרכם לביה"ס הטכני ההולנדי בדלפט.

ככל שעבודת השחזור התקדמה, לצוות נהיה יותר ויותר ברור שלמטוס יש עבר מפורסם. לכשגילו את מספר היצרן של המטוס, יכלו לעקוב אחרי ההסטוריה של המטוס עד לבודני ולקפטיין ליטג'. מטוס מוסטנג נוסף שהובא לבריטניה (44-72028) שירת בחיל האוויר ה-5 של צבא ארה"ב בזירת האוקיינוס השקט. והוא נמצא כעת בשיקום בטיס-סייד שבדורהם.

לאחר 5 שנים בדקספורד הועבר פרויקט השחזור של ה-43 לשדה התעופה נורת' ווילד שבמחוז אסקס והגיע לשם בתאריך 3 ביולי 1981, עבודת השחזור הושלמה, המטוס נרשם במנהל התעופה הבריטי כ-G-BIXL וב

תצלום נדיר בשירות חיל האוויר (עמוס דור).

משתתף בסרט ממפיס בל.

ההמטוס ליד האנגר האחסנה שלו.

צילום תקריב של החרטום.

בגישה לנחיתה.

טיסת מבנה עם ות'נדרבולט F-15.

קפטין ליטג' על מטוסו - מיס הלן.

המטוס בתצלום מימי המלחמה.